

Цел 16 от Целите за устойчиво развитие от Програмата на ООН за устойчиво развитие до 2030 г.

Цел 16 от Целите за устойчиво развитие е посветена на изграждането на мирни и приобщаващи общества, гарантиращи устойчиво развитие.

- Насърчава се предоставянето на достъп до правосъдие за всички граждани, поддържането на ефективни и отговорни институции на всички равнища.
- Конкретните задачи се отнасят както до така наречения негативен мир, така и до позитивния мир.
- Негативният мир се дефинира като „липса на насилие или на страх от насилие“, а позитивният като „отношения, институции и структури, които създават и поддържат мирни общества“.
- Цел 16 е посветена най-общо на защитата на правата на човека. До края на 2016 г. само 37% от държавите са разполагали с национална институция за защита на правата на човека, която отговаря на международно приетите стандарти (Парижките принципи).

Цел 16 е насочена срещу тероризма, насилствената миграция, провалените държави, гражданските войни, трафика на хора, сексуалната експлоатация на жени и момичета и много други недъзи на съвременния свят.

- Само 69 страни в света не са отбелязали терористични инциденти през 2016 г.
- Най-много терористични актове са регистрирани в периода 2015-2016 г. в Ирак, Нигерия, Афганистан, Пакистан и Сирия.
- 65,6 млн. са напуснали насилствено дома си, 22,5 млн. от тях са трансгранични бежанци, повече от половината от тях са на възраст под 18 години.
- Трафикът на хора се нарежда на трето място по приходи след трафика на наркотици и на оръжие.
- Той носи печалба от 32 млрд долара всяка година.

Цел 16 е посветена на ненасилието

- Всяка година 1,4 млн. души в света губят живота си от актове на насилие.
- През 2015 г. близо 6 човека на всеки 100 000 души по света са били жертви на умишлено убийство.
- Насилието е бreme за националните стопанства. През 2016 г. насилието е струвало на света 14,3 тлн щатски долара.
- Загубите от насилие достигат 1 876 щатски долара на човек от населението на света, а това е равно на 5 щатски долара загуба на ден на човек.

Насилието не е породено само от конфликтите, то включва и жертвите на домашно, сексуално и емоционално насилие.

- Един милиард деца в света всяка година стават жертва на една или друга форма на насилие.
- Жените най-често стават жертви на домашно насилие и трафик.
- 80% от трафика на хора включва и сексуална експлоатация.
- 72% от жертвите са жени. 63% от трафикантите са били мъже.
- В България няма централизирана статистика колко са жертвите на домашно насилие. През последните 10 години са разкрити само 50 нови места в кризисните центрове.

Мирни и приобщаващи общества се постигат при върховенство на закона, с добре поддържан достъп до правосъдие и до информация, с напредък в битката с корупцията и корупционните практики.

- Ефективният достъп до правосъдие е определящ фактор за приобщаващия растеж, благосъстоянието на гражданите и стабилната публична администрация.
- Достъпът до информация засяга способността на гражданите да участват в изграждането на проспериращо общество със защитени права на човека.
- Корупцията представлява основна пречка за постигането на всички Цели за устойчиво развитие, тъй като тя затруднява икономическия растеж и увеличава бедността, лишавайки най-маргинализираните групи от справедлив достъп до жизненоважни услуги като здравеопазване, образование, вода и канализация.

Напредъкът по отношение на върховенството на закона, достъпа до правосъдие и информация и битката с корупцията е бавен.

- В световен мащаб делът на лицата, задържани без присъда, остава почти непроменен - 31% през 2013-2015 г.
- Повече от 110 държави са приели законодателство и политики за свобода на информацията. Експертните оценки обаче предполагат, че 47 от тези държави не разполагат с ясни правни разпоредби за изключенията от това право.
- Всяка година 1 трлн. щатски долара се плащат в света с цел корупция.
- През 2015 г. над 18% от фирмите в световен мащаб съобщават, че са получили поне едно искане за плащане на подкупи.

В България по темата достъп до правосъдие в България могат да се дадат както положителни, така и негативни примери.

- Постигнат е прогрес в няколко сфери, най-важната от които е реформата на Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража.
- Остават сериозни проблеми с незаконната употреба на сила от служители на правоохранителните органи.
- Тревога буди заключението на наши и чужди изследователи, че най-голям риск от малтретиране има при непълнолетните лица, при роми и мигранти.
- Няма данни за практики на незаконно задържане без присъда, но има критики относно достъпа до информация при първоначалното задържане по подозрение или по наказателно обвинение.

В темата достъп до информация стои проблемът с медийната свобода.

- През 2016 г. България продължава да потъва в индекса за свобода на изразяване на „Репортери без граници“, като заема 113-о място от общо 180 страни и продължава да е страната с най-несвободни медии в ЕС.
- Според данните на „Фрийдъм Хаус“ за свободата на медиите сме обявени за „частично свободни“ и стоим на 78-о място в света
- Има случаи на насилие срещу журналисти.
- Има силна концентрация на медийна власт, която снижава равнището на медийния и политическия плюрализъм.

Борбата с корупцията остава важна задача на институциите в България.

- За периода 2013-2014 г. 29,3 % от населението над 18 г. възраст съобщава, че е участвало в корупционни сделки най-малко веднъж през предходната година.
- Отговорните институции регистрират и обработват много малка част от случаите на корупция, което съществено се различава от начина, по който те се справят с конвенционалната престъпност.
- Говори се за избирателно правоприлагане, което често се използва и срещу конкуренти на пазара или политически опоненти
- Приетият през декември 2017 г. от парламента Закон за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобито имущество е спорен откъм ефективност.

Подцели на Цел 16

- 16.1.** Значително намаляване навсякъде на всички форми на насилие и свързаната с насилие смъртност.
- 16.2.** Слагане край на злоупотребата, експлоатацията, трафика и всички форми на мъчения и насилие над деца.
- 16.3.** Насърчаване принципите на върховенството на закона на национално и международно равнище и гарантиране на равен достъп до правосъдие за всички.
- 16.4.** Значително намаляване до 2030 година на незаконните финансови и оръжейни потоци, засилено възстановяване и връщане на откраднати активи и борба с всички форми на организираната престъпност.
- 16.5.** Значително намаляване на корупцията и подкупничеството във всичките им форми.
- 16.6.** Развитие на ефективни, отговорни и прозрачни институции на всички равнища.
- 16.7.** Гарантиране на всички равнища на приобщаващ процес за вземане на решения, основан на принципите на отзивчивост, по-широко участие и представителност.
- 16.8.** Разширяване и засилване участието на развиващите се страни в институциите на глобалното управление.
- 16.9.** Осигуряване до 2030 година на юридическа самоличност за всички, включително вписване в регистър при раждането.
- 16.10.** Гарантиране на обществения достъп до информация и защита на основните свободи в съответствие с националното законодателство и международните споразумения.
- 16.A** Укрепване на съответните национални институции, включително чрез международно сътрудничество, с оглед изграждане на капацитет на всички равнища, по-специално в развиващите се страни, за превенция на насилието и борба с тероризма и престъпността.
- 16.B** Насърчаване и прилагане на недискриминационни закони и политики за устойчиво развитие.